Forts. fra foregående nr. 8

J. FREDRIK VOSS:

Okkupasjonstida i historielærebøkene

ETTERSKRIFT

Skal sogelærebøkene gjeva full og sann, ikkje halv- og einsynt framstelling, der hetsen og propagandaen frå krigsåra enno lever sitt attergangsliv, trengst det i alle ei heil omleggjing og omarbeiding. Med ein slik dom kunde ein for so vidt vera ferdig med deim og setja punktum. Men det kan likevel ha sitt verde no til slutt å sjå heilt positivt på saka og prøva skissera opp hovudlinene og dei viktigaste moment som bør koma med i ei lærebok for den høgre skulen.

1. Noregs stode, politisk og militært då krigen i Europa losna 1. sept. 1939, Røynslor frå verdskrigen 1914-18, serskilt når det galdt handelsflåten og fåren for at engelskmennene stengde av skipsleida langs norskekysten. Nøytralitetslysing og nøytralitetsvakt.

2. Stoda vart fårlegare då den russisk-finske krigen braut laus i desember. Churchills planar og arbeid for å stengja malmførsla over Narvik til Tyskland. Britisk-franske hjelpe- og landgangsplanar vinteren 1940. Hitlers mottrekk, ein Noregsaksjon vert fyrebudd. Altmarksaka.

3. Iverksetjing av planane frå det øvste allierte krigsråd 28/3 1940. Mineleggjing på Vestfjorden 8/4. Troppeskiping med landgang i norske hamner til mål.

4. Den tyske flåten går ut med hersetjingsmannskap om bord. Kapplaupet med engelskmennene. Korleis dei norske styremaktene tok det.

5. Hendingane 9. april.

6. Krigen i Noreg. Sørpå til 1/5. Britisk-fransk hjelp. Nordpå til 9/7. Evakuering i Nord-Noreg. Britisk order 25. mai. Mowinckel-planen om eit nøytralt Nord-Noreg. Konge og riksstyre til England. Kapitulasjonen 10. juni.

7. Noreg under okkupasjonsstyre.

A. Quisling 9/4. Tysk-norsk freistnad på å finna ein skipnad som kunde føra Kongen attende og stansa krigen (Bräuer). Administrasjonsrådet. Rikskommissar Terboven med tysk politimakt til landet. Riksrådstingingane sumaren 1940.

B. Kommissariske statsrådar under Terboven. Quisling og N.S.' arbeid for å vinna folket. Quisling ministerpresident 1942. Dragkampen millom han og Terboven, og Hitler som avgjerande faktor i bakgrunnen.

8. Kampen mot Quisling og N.S. frå London og nordmenn heime. Heimefronten. I denne samanhengen vil det vera høve til å koma inn på lærar- og prestestreik, universitetsstengjing o. a.

9. Krighandlingar i Noreg etter kapitulasjonen. Britisknorske raids på sjø og land og i lufta. Aukande motstandsrørsla. Røming til England og Sverike. «Gutta på skauen». Sabotasjehandlingar. Overfall og «likvideringar». Tyske straffeåtgjerder. Grini. Deportasjon til tyske fengsel. Nokre tal etter den offisielle statistikken.

10. Norsk krigsinnsats utanfor landegrensa. Norsk heravdeling i Skottland. Nordmenn i krigen på vestalliert side. Den norske legion og andre herdeilder på tysk side på austfronten.

11. Arbeidsliv og økonomi i okkupasjonsåra. Mat- og forsyningsvanskar. Rasjonering. Nokre tal om produksjon og innførsle etter Statistisk årbok.

12. Noreg vert fritt for okkupasjon. Tyskarane dreg seg attende frå Finnmark 1944. Dei legg ned våpna i mai 1945. Amerikansk-britisk-russiske hersetjingsstyrkar. Konge og riksstyre attende frå London.

13. N.S.-medlemene vert sette fast. Ilebu og andre konsentrasjonslæger. Quislings lagnad. Rettsoppgjerda med N.S. Landssvikanordningen.

I desse 14 punkta er dei moment medtekne som trengst til å gi samanhengen og eit i meste mun objektivt oversyn over hendingane i desse 5 åra. Det er klårt at framstellinga lyt verta knapp og noko skjematisk når ein skal få alt dette inn på ca. 10 sidor, men det dramatiske liv med ein og annan illustrerande detalj treng likevel på ingen måte vanta i skildringa av denne hendingsrike tida.

(Slutt).

Ettersøkninger

(Forts. fra side 3)

Kåre Henning Pedersen, f. 4. 4. 24 i Drammen. Ved siste etterretning fra ham lå han på sykehus enten i Finnland eller Russland. Brevet var datert 14. 6. 44. Tysk Røde Kors meddeler at Pedersen er savnet siden 26. 6. 44 ca. 30 km. nordenfor Kiestinki.

Finn Normann Pettersen Aske f. 25. 4. 1924. Pettersen Aske var marinesoldat i tysk tjeneste. Ingen etterretning siden januar 1945.

Lars Rotlid f. 5. 9. 1918, Torvikbukt, Nordmøre. Savnet s. m. 10 andre norske den 10. 2. 43 ved Krasnyi Bor.

Sverre Ryen f. 21. 10. 21 Sæl. Tilhørte Pz. gr. Rgt. «Norge» siden april 1943. Sist hørt fra ham i brev datert 28. 4. 45 fra «et sted» i Tyskland (antagelig i nærheten av Berlin).

Vilhelm (Villy) Rørstad f. 11. 5. 1924 i Ålesund. Sist hørt fra ham i desember 1944. Han lå da i en bunkers i Warzawa. Var SS ordonans.

Oddmund Saur f. 25. 7. 1908 i Nord-Trøndelag. Pårørende sist hørt fra ham julen 1944, fra Stralsund.

Reidar Seeberg f. 3. 5. 16 i Oslo. Savnet siden 28. 2. 42 ved Otscherelino (17 km. syd for Barnenkowo).

Sven Sjøtun f. 12. 2. 26. Bleså ret på Kandalaksfronten 25. 6. 44. Ingen etterretning.

Anders Skulstad f. 29. 9. 19 i Haugesund. Er meldt savnet på Østfronten.

Kåre Oscar Smestad f. 2. 6. 25 i Fet. Pårørende hørte sist fra ham i brev 12. 3. 45 fra feltpostnr. 32298 B, Tyskland.

Axel Steen, Kristiansund. — Savnet ved Kandalaksfronten 25. 6. 44.

Anton Erland Schoppmeier f. 4. 4. 1925 i Sandvika, Bærum. Tilhørte 6 Pz. gr. Rgt. 3, feltpostnr. 16973. Pårørende sist hørt fra ham 2. 4. 44 fra fronten i Bessarabia under slaget ved Mito-Ohio. — En dansk-tysk frontkjemper har meddelt pår. at han hadde vært sammen med Schoppmeier til den 4. 4. 44, da Schoppmeier ble tatt til fange og kom i russisk fangenskap i en by som heter Orhei ved elven Bug, Bessarabia.

Kjell Schumann f. 10. 9. 25 på Svalbard. Tilhørte SS Schi. Jaeg. Btl., feltpostnr. 00504 C. Savnet siden 26. 6. 44 nordenfor Kiestinka.

Sigurd Ivar Stensvåg f. 3. 8. 1920 Laksevåg, Bergen. Savnet siden 26. 6. 44 nordenfor Kiestinki. Ble bragt i hus for førstehjelpsbehandling.

Thor Storm f. 10. 5. 17 i Oslo. Siste brev til pårørende datert 27. 3. 45 fra en leir i Øst-Tyskland.

Adresseliste

Forbundet for sosial Oppreisning
Postboks 3214, Oslo
Postgiro 150 28
Telefon 37 76 96

Norsk Jords sekretariat
Postboks 3214, Oslo
Telefon 37 76 96

Folk og Lands eksped.
Postboks 3214, Oslo
Postgiro 164 50
Telefon 37 76 96

Folk og Lands redaksjon
Postboks 1407, Oslo
Telefon 55 76 56

Reiseskrivemaskiner

Optima Plana	kr. 485.—
Optima Elite	» 515.—
Rheinmetall	» 585.—

Avbetaling om ønskes.
SVERRE JACOBSEN
Ilseng.

Hushjelp

søkes fra ca. 15. novbr. Arbeidsvillig — ordnet fritid — kun voksne. Gode betingelser. Bill. mrk. «Nær Majorstuen».

Til abonnentene

Hvis De før eller siden ikke skulle få avisen i posten, bes De underrette ekspedisjonen omgående.
FOLK OG LAND
Kierschowsgt. 5, Oslo.

Astrid Berge
N O V E L L E R
Pris kr. 13.— (pluss porto). Kan bestilles hos fru Astrid Berge, Økernveien 255 B, Oslo, mot inns. av beløpet eller mot oppkrav.

Årets julegave er
NILSSEN
Eventyret om Solbris
Pris innbundet kr. 13.00. Portofritt ved forskudd.
Det begrensede restopplag blir ekspedert i den rekkefølge bestillingene innløper.
Sverre Jacobsen, Ilseng st.

HUSROM
Liten leilighet eller 1 vær. kjøkken (adg. kjøkken) søkes snarest av enslig ektepar (løslatt fange) i Oslo eller omegn. Villig noe husarb., snemåking o. l. Bill. merk. «Husløs», evtl. telf. 69 64 61.

BOKEN «SISTE SKRIK» av Per Reidarson ønskes kjøpt. Eksp. anv.

Lunnedragene
«SJØLGOD»
«LUNNELETT»
«MOELVEN»
på lager.
Ved bestilling undersøker vi — for fraktens skyld — om lunnedraget bør sendes herfra eller direkte fra fabrikanten.

H. SNAPRUD & CO.
KONGSBERG
Biler - Maskiner
Redskaper.
Tlf. 685 - 248.